

N á v r h
prezidenta Československé socialistické republiky

Ú s t a v n í z á k o n
ze dne 1990,

o změně názvu Československé socialistické republiky
a o státních symbolech Republiky česko-slovenské

Federální shromáždění Československé socialistické republiky se usneslo na tomto ústavním zákoně:

Čl. I

Název "Československá socialistická republika" se mění
na "Republika česko-slovenská".

Čl. II

Státními symboly jsou státní znak, státní vlajka,
standarta prezidenta republiky, státní pečeť a státní hymna.

Čl. III

(1) Státní znak Republiky česko-slovenské tvoří čtvcený štít, ve kterém v prvním a čtvrtém červeném poli je stříbrný dvouocasý řvoucí lev ve skoku v pravo hledící, se zlatými drápy, zlatým vyplazeným jazykem a zlatou heraldickou korunou. Ve druhém a třetím červeném poli je stříbrný dvojité kříž vztyčený na středním vyvýšeném vršku modrého trojvrší. Čtvercenní znaku je vyznačeno stříbrnou linkou.

(2) Vyobrazení státního znaku je v příloze 1.

Důvěrné

Čl. IV

(1) Státní vlajka Republiky česko-slovenské se skládá z horního pole bílého a dolního pole červeného, mezi něž je vsunut žerďový modrý klín do poloviny délky vlajky; poměr stran je 2 : 3.

(2) Vyobrazení státní vlajky je uvedeno v příloze 2.

Čl. V

(1) Vlajka a standarta prezidenta Republiky česko-slovenské je bílá s okrajem skládajícím se z plamének střídavě bílých, červených a modrých. Uprostřed bílého pole je vetkán znak Republiky česko-slovenské. Pod ním je na červené stuze stříbrný nápis "VERITAS VINCIT". Nad oběma konci stuhy jsou zlaté lipové snítky o třech listech. Standarta prezidenta je čtvercového formátu.

(2) Vyobrazení standarty je v příloze 3.

Čl. VI

(1) Státní pečeť Republiky česko-slovenské tvoří státní znak s lipovými ratolestmi po stranách, kolem něhož je kruhový nápis "Republika česko-slovenská".

(2) Pečetidlo státní pečeti uschovává prezident republiky.

(3) Vyobrazení otisku státní pečeti je v příloze 4.

Čl. VII

Státní hymnu Republiky česko-slovenské tvoří hymna České republiky⁽¹⁾ a první sloka hymny Slovenské republiky⁽²⁾; při hraní a zpěvu státní hymny se zachovává toto pořadí.

1) Čl. IV ústavního zákona České národní rady č..../1990 Sb., o státních symbolech České republiky.

2) Čl. V ústavního zákona Slovenské národní rady č..../1990 Sb., o názvu, státním znaku, státní vlajce, státní pečeti a státní hymně Slovenské republiky.

FEDERÁLNÍ SHROMÁŽDĚNÍ ČESKOSLOVENSKÉ SOCIALISTICKÉ REPUBLIKY

Sněmovna lidu

V.v.o.

Č.j.: 2541/90-33/1-808

O p a t ř e n í č. 170

předsedy Sněmovny lidu ze dne 27.března 1990

Předseda Sněmovny lidu

p ř i k a z u j e podle § 80 odst. 1 písm. d) zákona
o jednacím řádu Federálního shromáždění ČSSR

návrh ústavního zákona o změně názvu Československé socia-
listické republiky a o státních symbolech Republiky česko-
slovenské (tisk 311)

k projednání výborům

ústavně právnímu
zahraničnímu
brannému a bezpečnostnímu
pro plán a rozpočet
pro průmysl, dopravu a obchod
pro kulturu a výchovu
pro zemědělství a výživu
pro sociální politiku
pro životní prostředí

Provedou:

Z. Masopust
J. Šabata
M. Šoltés
J. Bezecný
Z. Laštovička
M. Šútovec
A. Sommer
J. Macek
K. Löbl

FEDERÁLNÍ SHROMÁŽDĚNÍ ČESKOSLOVENSKÉ SOCIALISTICKÉ REPUBLIKY
Sněmovna národů

V. v. o.

Opatření č. 171
předsedy Sněmovny národů FS ze dne 27. 3. 1990

Předseda Sněmovny národů

přikazuje podle § 80 odst. 1 písm. d) zákona o jednacím řádu Federálního shromáždění

návrh ústavního zákona o změně názvu Československé socialistické republiky a o státních symbolech Republiky česko-slovenské (tisk 311)

k projednání výborům

ústavně právnímu
zahraničnímu
brannému a bezpečnostnímu
pro plán a rozpočet
pro průmysl, dopravu a obchod
pro zemědělství a výživu
pro kulturu a výchovu
pro sociální politiku
pro životní prostředí

Provedou: V. Mikule
E. Vlček
L. Lis
J. Csémi
M. Kontra
J. Lux
B. Hyková
I. Horečná
J. Holčík

3 1 1

N á v r h
prezidenta Československé socialistické
republiky

D ů v o d o v á z p r á v a

Dopisem z 22. ledna 1990 jsem navrhl vypustit z úředního názvu obou národních republik i federace slovo "socialistická". Vzhledem k výsledku dalších složitých jednání a také vzhledem k ústavním zákonům přijatým v obou republikách o jejich názvech a státních symbolech jsem původní návrh dne 15. března t.r. pozměnil tak, aby název státu nadále zněl "Republika česko-slovenská". Tento název je třeba chápat jako výsledek diskusí, které proběhly v politických a odborných kruzích a na půdě zákonodárných sborů. Návrh je kompromisem přijatelným pro obě republiky a v současné situaci nejlépe vystihuje existenci České a Slovenské republiky ve společném federativním státě.

Vnější projev státní suverenity jsou státní symboly. Patří k nim především státní znak a státní vlajka a v širším smyslu i standarta prezidenta republiky, státní pečeť a státní hymna.

Státní symboly jsou upraveny v čl. 110 Ústavy Československé socialistické republiky z roku 1960 a zákonem o státním znaku a státní vlajce z roku 1960.

Dopisem z 22. ledna 1990 jsem podal návrh ústavního zákona o státních znacích Československé, České a Slovenské republiky. Tento návrh předpokládal existenci dvou malých státních znaků pro obě národní republiky a jednoho velkého znaku federálního. Tato moje zákonodárná iniciativa vyvolala řadu diskusí a sporů, především však iniciativu obou národních republik, která vyústila v přijetí ústavních zákonů obou národních rad o státních symbolech České i Slovenské republiky. Svůj původní návrh jsem proto dopisem z 15. března 1990 pozměnil v tom smyslu, že návrh ústavního zákona obsahoval pouze federální státní znak a navíc též standartu prezidenta a státní pečeť. Nyní se však jeví účelným sjednotit i po formálněprávní stránce úpravu všech státních symbolů; proto v dnes předkládaném znění návrhu jsou všechny obsaženy včetně státní vlajky a státní hymny. Právní úprava státních symbolů bude tak jednotná a přehledná.

Státní znak je všeobecně považován za významný oficiální symbol státu, který má svým výtvarným a heraldickým řešením ztělesňovat samu existenci státu, jeho historii, územní vývoj, státoprávní povahu, společenské uspořádání a další závažné skutečnosti. Také normy mezinárodního práva uvádějí výslovně státní znak jako symbol státu.

V souvislosti s přijetím nové ústavy a s prohlášením republiky za socialistickou v roce 1960 doznal značných změn i státní znak. Při jeho vytváření nebyly respektovány heraldické zásady tvorby státních znaků a byla akcentována především hlediska politická a ideologická. Český lev byl položen na pavězu, kterou používala nejen husitská vojska, ale i křižáci; pavěza se proto nemůže stát symbolem revolučních tradic českého státu. Český lev byl zbaven své heraldické koruny - symbolu suverenity státu, který byl nahrazen pěticípovou hvězdou. Tradiční slovenský znak byl nahrazen uměle vytvořeným symbolem Slovenského národního povstání - jakýmsi plamínky bez heraldického významu. Proti tomuto existujícímu státnímu znaku jsou vznášeny vážné státoprávní, historické, heraldické a estetické výhrady a všeobecné mínění se sjednocuje v tom, že je třeba tento znak změnit.

Návrat k státnímu znaku z roku 1920 je ale v současné době nepřijatelný, protože tento znak je nerozlučně spjat s principem jednotného československého národa. Je proto jedinou možností zvolit státní znak nový.

Návrh ústavního zákona vychází ze skutečnosti, že obě národní republiky již přijaly ústavní zákony o svých státních symbolech. Návrh proto přejímá malý státní znak České republiky, t.j. tradičního českého dvouocasého lva s korunkou, a slovenský znak, t.j. dvojitý kříž vztyčený na prostředním vršku modrého trojvrší. Text článku III vychází proto ze znění obou republikových zákonů.

Nejvhodnější řešení znaku Republiky česko-slovenské je tzv. znak čtvrcený, který má v heraldice dávno tradici a vyjačňuje rovnoprávní a přátelský vztah obou našich národů. Obě znakové figury, t.j. český a slovenský znak jsou pak ve vyvážené kompo-

zici umístěny ve čtyřech polích francouzského renezančního štítu.

Standarta prezidenta republiky se mění především v tom smyslu, že uprostřed bílého pole je dosavadní státní znak nahrazen znakem novým a dosavadní nápis PRAVDA VÍTĚZÍ latinskou verzí téhož textu. Důvod pro užití latinské verze hesla je především praktický, protože by bylo obtížné umístit na standartě tento nápis dvojjazyčně a při některých jeho specifických užitích (např. na dopisním papíru) by to bylo vyloučeno vůbec.

Vlastní text státní hymny se obsahově rovněž nemění, ale návrh přejímá v zájmu symetrie právní úpravy s novými úpravami obou národních republik státní hymnu České republiky a první sloku státní hymny Slovenské republiky.

Ústavní zákon předpokládá, že podrobnosti o používání státních symbolů Republiky česko-slovenské stanoví zákon Federálního shromáždění.

Pokud jde o ekonomické dopady navrhovaných změn názvu státu a státních symbolů, budou v rámci federace nepoměrně nižší než v národních republikách. Je tomu tak proto, že větší část resortů, které státních symbolů užívají především, je v oblasti působnosti národních republik. Přesné vyčíslení potřebných nákladů lze pro krátkost času provést jen obtížně. K částečné úhradě výdajů, spojených s výměnou státního znaku za nový byl otevřen u pobočky státní banky v Praze 1 účet č. 35-3520-001, na který docházejí částky od občanů i organizací a na kterém bylo např. ke dni 12.3.1990 370 tisíc 292 korun a ke dni 22.3. již 434 tisíc 866 korun.

Návrh, který předkládám, představuje komplexní právní úpravu státních symbolů federace a jeho obsah je výsledkem četných a složitých jednání v rámci federace i obou národních republik. Doporučuji proto oběma sněmovnám, aby návrh ústavního zákona schválily.

D ů v o d o v á z p r á v a

Dopisem z 22. ledna 1990 jsem navrhl vypustit z úředního názvu obou národních republik i federace slovo "socialistická". Vzhledem k výsledku dalších složitých jednání a také vzhledem k ústavním zákonům přijatým v obou republikách o jejich názvech a státních symbolech jsem původní návrh dne 15. března t.r. pozměnil tak, aby název státu nadále zněl "Republika česko-slovenská". Tento název je třeba chápat jako výsledek diskusí, které proběhly v politických a odborných kruzích a na půdě zákonodárných sborů. Návrh je kompromisem přijatelným pro obě republiky a v současné situaci nejlépe vystihuje existenci České a Slovenské republiky ve společném federativním státě.

Vnější projev státní suverenity jsou státní symboly. Patří k nim především státní znak a státní vlajka a v širším smyslu i standarta prezidenta republiky, státní pečeť a státní hymna.

Státní symboly jsou upraveny v čl. 110 Ústavy Československé socialistické republiky z roku 1960 a zákonem o státním znaku a státní vlajce z roku 1960.

Dopisem z 22. ledna 1990 jsem podal návrh ústavního zákona o státních znacích Československé, České a Slovenské republiky. Tento návrh předpokládal existenci dvou malých státních znaků pro obě národní republiky a jednoho velkého znaku federálního. Tato moje zákonodárná iniciativa vyvolala řadu diskusí a sporů, především však iniciativu obou národních republik, která vyústila v přijetí ústavních zákonů obou národních rad o státních symbolech České i Slovenské republiky. Svůj původní návrh jsem proto dopisem z 15. března 1990 pozměnil v tom smyslu, že návrh ústavního zákona obsahoval pouze federální státní znak a navíc též standarta prezidenta a státní pečeť. Nyní se však jeví účelným sjednotit i po formálněprávní stránce úpravu všech státních symbolů; proto v dnes předkládaném znění návrhu jsou všechny obsaženy včetně státní vlajky a státní hymny. Právní úprava státních symbolů bude tak jednotná a přehledná.

Důvěrné

Státní znak je všeobecně považován za významný oficiální symbol státu, který má svým výtvarným a heraldickým řešením ztělesňovat samu existenci státu, jeho historii, územní vývoj, státoprávní povahu, společenské uspořádání a další závažné skutečnosti. Také normy mezinárodního práva uvádějí výslovně státní znak jako symbol státu.

V souvislosti s přijetím nové ústavy a s prohlášením republiky za socialistickou v roce 1960 doznal značných změn i státní znak. Při jeho vytváření nebyly respektovány heraldické zásady tvorby státních znaků a byla akcentována především hlediska politická a ideologická. Český lev byl položen na pavézu, kterou používala nejen husitská vojska, ale i křižáci; pavéza se proto nemůže stát symbolem revolučních tradic českého státu. Český lev byl zbaven své heraldické koruny - symbolu suverenity státu, který byl nahrazen pěticípovou hvězdou. Tradiční slovenský znak byl nahrazen uměle vytvořeným symbolem Slovenského národního povstání - jakýmsi plamínky bez heraldického významu. Proti tomuto existujícímu státnímu znaku jsou vznášeny vážné státoprávní, historické, heraldické a estetické výhrady a všeobecné mínění se sjednocuje v tom, že je třeba tento znak změnit.

Návrat k státnímu znaku z roku 1920 je ale v současné době nepřijatelný, protože tento znak je nerozlučně spjat s principem jednotného československého národa. Je proto jedinou možností zvolit státní znak nový.

Návrh ústavního zákona vychází ze skutečnosti, že obě národní republiky již přijaly ústavní zákony o svých státních symbolech. Návrh proto přejímá malý státní znak České republiky, t.j. tradičního českého dvouocasého lva s korunkou, a slovenský znak, t.j. dvojitý kříž vztyčený na prostředním vršku modrého trojvrší. Text článku III vychází proto ze znění obou republikových zákonů.

Nejvhodnější řešení znaku Republiky česko-slovenské je tzv. znak čtvrcený, který má v heraldice dávnou tradici a vyjačňuje rovnoprávní a přátelský vztah obou našich národů. Obě znakové figury, t.j. český a slovenský znak jsou pak ve vyvážené kompo-

zici umístěny ve čtyřech polích francouzského renezančního štítu.

Standarta prezidenta republiky se mění především v tom smyslu, že uprostřed bílého pole je dosavadní státní znak nahražen znakem novým a dosavadní nápis PRAVDA VÍTĚZÍ latinskou verzí téhož textu. Důvod pro užití latinské verze hesla je především praktický, protože by bylo obtížné umístit na standartě tento nápis dvojjazyčně a při některých jeho specifických užitích (např. na dopisním papíru) by to bylo vyloučeno vůbec.

Vlastní text státní hymny se obsahově rovněž nemění, ale návrh přejímá v zájmu symetrie právní úpravy s novými úpravami obou národních republik státní hymnu České republiky a první sloku státní hymny Slovenské republiky.

Ústavní zákon předpokládá, že podrobnosti o používání státních symbolů Republiky česko-slovenské stanoví zákon Federálního shromáždění.

Pokud jde o ekonomické dopady navrhovaných změn názvu státu a státních symbolů, budou v rámci federace nepoměrně nižší než v národních republikách. Je tomu tak proto, že větší část resortů, které státních symbolů užívají především, je v oblasti působnosti národních republik. Přesné vyčíslení potřebných nákladů lze pro krátkost času provést jen obtížně. K částečné úhradě výdajů, spojených s výměnou státního znaku za nový byl otevřen u pobočky státní banky v Praze 1 účet č. 35-3520-001, na který docházejí částky od občanů i organizací a na kterém bylo např. ke dni 12.3.1990 370 tisíc 292 korun a ke dni 22.3. již 434 tisíc 866 korun.

Návrh, který předkládám, představuje komplexní právní úpravu státních symbolů federace a jeho obsah je výsledkem četných a složitých jednání v rámci federace i obou národních republik. Doporučuji proto oběma sněmovnám, aby návrh ústavního zákona schválily.

Důvěrné

USNESENÍ FEDERÁLNÍHO SHROMÁŽDĚNÍ

č. 180

k návrhu ústavního zákona o státních symbolech /tisk 311/

Federální shromáždění Československé federativní republiky
na 27. společné schůzi Sněmovny lidu a Sněmovny národů
dne **20.** dubna 1990 schválilo tento zákon:

Ú s t a v n í z á k o n
ze dne 20. 4. 1990

o změně názvu Československé federativní republiky
a o státních symbolech České a Slovenské Federativní Republiky

Federální shromáždění Československé federativní republiky
se usneslo na tomto ústavním zákoně:

Čl. I

Státními symboly jsou státní znak, státní vlajka, standarta
prezidenta republiky, státní pečeť a státní hymna.

Čl. II

(1) Státní znak České a Slovenské Federativní Republiky
tvoří čtvrcený štít, ve kterém v prvním a čtvrtém červeném poli
je stříbrný dvouocasý řvoucí lev ve skoku vpravo hledící, se
zlatými drápy, zlatým vyplazeným jazykem a zlatou heraldickou
korunou. Ve druhém a třetím červeném poli je stříbrný dvojité
kříž vztyčený na středním vyvýšeném vršku modrého trojvrší.
Čtvrcení znaku je vyznačeno stříbrnou linkou.

(2) Vyobrazení státního znaku je v příloze 1.

Čl. III

(1) Státní vlajka České a Slovenské Federativní Republiky
se skládá z horního pole bílého a dolního pole červeného, mezi
něž je vsunut žerďový modrý klín do poloviny délky vlajky; po-
měr stran je 2 : 3.

(2) Vyobrazení státní vlajky je uvedeno v příloze 2.

Čl. IV

(1) Vlajka a standarta prezidenta České a Slovenské Federativní Republiky je bílá s okrajem skládajícím se z plamének střídavě bílých, červených a modrých. Uprostřed bílého pole je vetkán znak České a Slovenské Federativní Republiky. Pod ním je na červené stuze stříbrný nápis "VERITAS VINCIT". Nad oběma konci stuhy jsou zlaté lipové snítky o třech listech. Standarta prezidenta je čtvercového formátu.

(2) Vyobrazení standarty je v příloze 3.

Čl. V

(1) Státní pečeť České a Slovenské Federativní Republiky tvoří státní znak s lipovými ratolestmi po stranách, kolem něhož je kruhový opis názvu státu v českém a slovenském jazyce.

(2) Pečetidlo státní pečeti uschovává prezident republiky.

(3) Vyobrazení otisku státní pečeti je v příloze 4.

Čl. VI

Státní hymnu České a Slovenské Federativní Republiky tvoří hymna České republiky¹⁾ a první sloka hymny Slovenské republiky²⁾; při hraní a zpěvu státní hymny se zachovává toto pořadí.

1) Čl. IV ústavního zákona České národní rady č..../1990 Sb., o státních symbolech České republiky.

2) Čl. V ústavního zákona Slovenské národní rady č..../1990 Sb., o názvu, státním znaku, státní vlajce, státní pečeti a státní hymně Slovenské republiky.

Čl. VII

Používání státních symbolů upravuje zákon Federálního shromáždění.

Čl. VIII

Zrušuje se:

(1) článek 110 ústavního zákona č. 100/1960 Sb., Ústava Československé federativní republiky;

(2) zákon č. 163/1960 Sb., o státním znaku a státní vlajce.

Čl. IX

Tento ústavní zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení.

Václav Havel

prezident

Československé federativní republiky

Ondřej

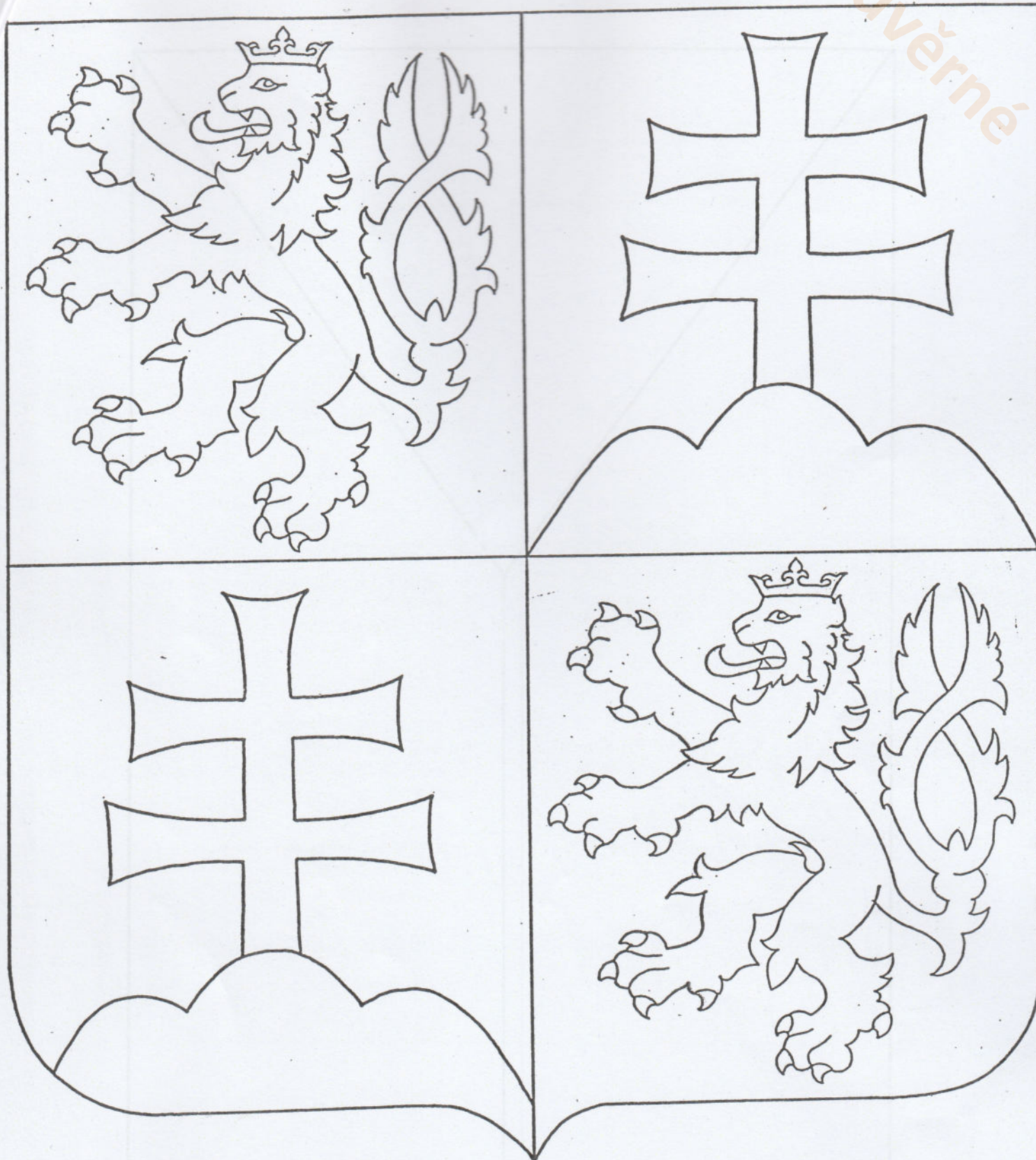
předseda vlády ČSFR

Antonín

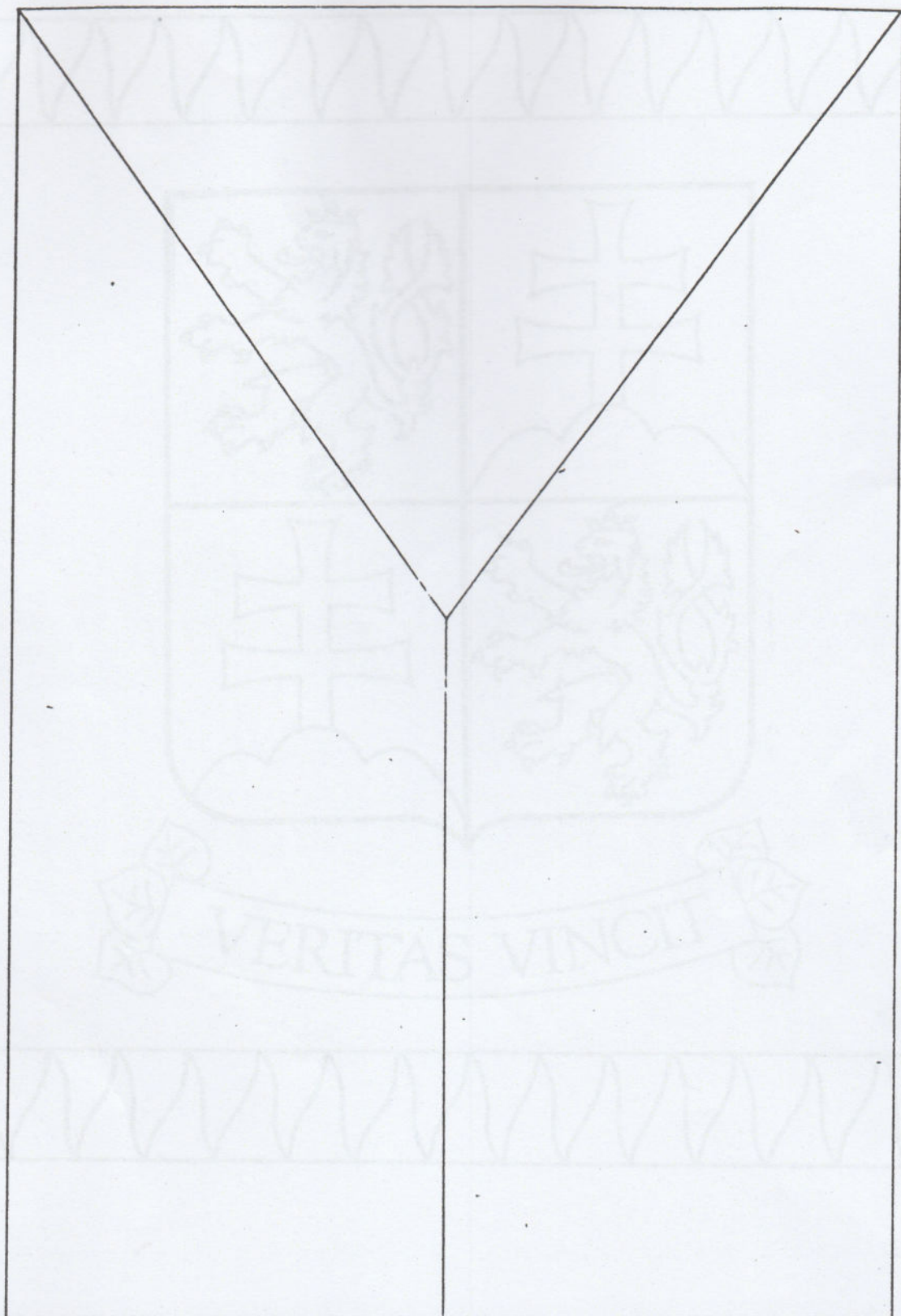
předseda Federálního shromáždění

Krémlová Krušál
F. Krušál
ověřovatelé

Důvěrné

Důvěrné

PŘÍLOHA 3

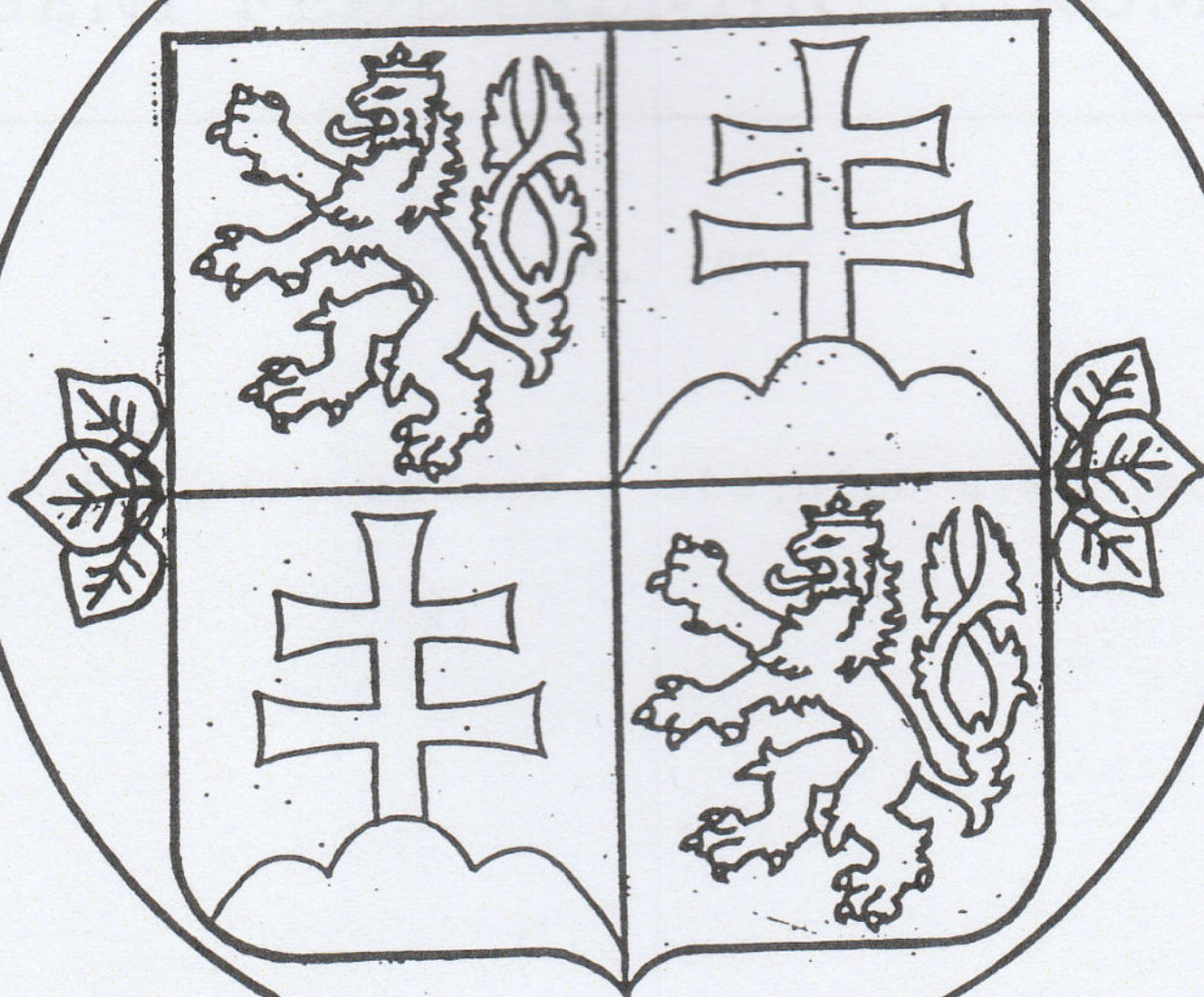
PŘÍLOHA 2

F

Důvěrné

Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky
potvrzuje, že tato kopie je věrnou reprodukcí písemnosti
uložené v Archivu Poslanecké sněmovny
v Archivním fondu
pod signaturou
V Praze dne
Za archiv

Důvěrné

Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky
potvrzuje, že tato kópie je věrnou reprodukcí písemnosti
uložené v archivu Poslanecké sněmovny
v archivním fondu *FS V.*
pod signaturou *T. 311*
V Praze dne *19.11.2024*
Za archiv *[signature]*

